

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat
5 " " " " 2krat
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Volitve na Hrvatskem.

Z dnem 10. t. m. so volitve na Hrvatskem dokončane. In dokončale so se lepše in veselejše nego smo mi Slovenci, in nego so celo Hrvati sami pričakovali. Izmed 67 zastopnikov se šteje 52 narodnjakov, 2 sta Starčevićanca in samo 11 je vladnih. Mesto Reka pa svojih dveh po magjarskem ukazu volila ni.

Ko smo pred volitvami v „Slov. Narodu“ o važnosti pisali, katero imajo hrvatske volitve tudi za nas Slovence, omenjali smo simpatij, ktere je hrvatska narodna stranka v časih, ko je imela svoje najteže in najviharnejše stanje, zmerom pri nas Slovencih nahajala, ker smo v njej edini videli nositeljico prave slavenske politike, slavenske bodočnosti Hrvatov in nas vseh, in pravo reprezentantinja hrvatskega, bratovskega nam naroda. Rekli smo da je zmaga narodne stranke v Hrvatski tudi naša zmaga.

Naš članek je gotovo pozornost, katero smo v svojem narodu vedno živo ohranjevali za borbo Hrvatov (morda bolj nego bratje Hrvati v svojem narodu za našo borbo), med Slovenci še bolj vzbudil glede vršitev in zvršetka volilnega boja. Zares smo videli, kako so vsi naši narodni krogi volilne dogodjaje, obestranske dogodjaje, obestranske agitacije pazljivo in z največim interesom gledali. In po narodnih zmagah prvega volilnega dneva (16. maja) zaoril je po vsej Sloveniji glas radovanja, širilo se veselje kakor ga more čutiti in izraziti samo pošten brat nad uspehom svojega brata. Vse naše narodno časopisje je izrazilo to narodno veselje in preverjeni smo, da so narodne zmage na Hrvatskem i mnogemu domoljubu pri nas pomnožile upanje v našo jugoslavensko bodočnost in ga okrepile v delu za stvar naše domovine.

To veselje je bilo med nami tem večje, ker smo imeli priliko opazovati, kako je hrvatski narod, kterega so bile brutalne izdajalske roke ob tla vrgle, kteremu je bila magjarska noga na tilnik stopila in surova sila usta zavezala — kako se je ta narod kakor velikan iznenada, naenkrat, na strmenje vse monarhije, na slavo slovenske vztrajnosti vzdignil iz svoje poniženosti, svojega magjarskega vruga osupnil, in zavezo od ust odtrgal, da bode zopet govoril, glasno govoril krepko besedo za svojo in slavensko korist in na uničenje vsega, kar nepoštено tlači Slavenstvo!

Iznenadno! Mi smo namreč pisaje oni članek pred volitvami, pričakovali in upali ali večino, ali pa vsaj tako lepo manjino, da vlada ne bode mogla več gospodariti z dozdanjo svojevoljo. In zdaj imamo na Hrvatskem ne samo zdatno manjino, ne samo večino, nego prav za prav ves narodni sabor. — Dva in petdeset narodnih in samo 11 vladnih! In izmed teh poslednih 11 vladnih jih je več nego polovica s tako kričeče nepostavnimi, nepravičnimi pripomočki voljenih, da jih narodna večina ne more nikdar potrditi pri verifikaciji, nego jih mora izpahniti iz sabora naroda hrvatskega. In to bode, kakor se nam navestjuje, tudi storila.

Ako smo v „Slov. Nar.“ mi pričakovati in upati si menj upali, nego vidimo da je doseženo, nikakor ne priznamo, da bi bili slabo podučeni. Vse kaže da narodna stranka, narodna inteligencija, — ali bolje reči: hrvatski narod sam ni poznal vse svoje moči in se je, zdaj na noge proti svojemu sovražniku stopivši, gotovo sam svoji vrlosti in kreposti začudil.

To pa mora one hrvatske može, kterim je narod

s svojim tako sijajno izkazanim zaupanjem naložil sveti, vzvišeni nalog, da zagovarjajo in branijo njegove narodne pravice povzdigniti in ohrabriti.

Zastavo poštenja, zastavo prava, zastavo Slavenstva, katero so ti možje, blagoslovljeno in s sočutnimi željami spremljeno od nas Slovencev in od vseh Slavenov v burnih časih in hudih dnevih v boj nosili, — o naš tudi zdaj visoko držé, da bomo tako radostno njih dela pozdravljali kakor smo njih poslednje srečne korake k onemu mestu, kder morejo delati. In mi trdno upamo, da bodo to tudi storili.

Govori in piše se, da bode hrvatski sabor, ki ima po prvi naredbi sestati se 3. julija, zopet odložen in sicer na september. Bodi to istina ali ne bodi, časa imamo in hočemo izpregovoriti v tem listu še natančnejše in večkrat o programu hrvatske narodne stranke, o različnih in zajednih težnjah narodnjakov, o izgledih ktere imajo in za zdaj nimajo za uspeh, o tem, kar mi Slovenci pričakujemo od zmag in ravnanja sorodnih nam bratov, in česar želimo, v njih in našem skupnem interesu, da bi se ogibali.

To hočemo govoriti ne samo, da svoj novinarski nalog, podučevati in navajati naš narod o politiki in gibanji najbližega nam zaveznika ter seznanjati in sprijateljiti Slovenca s Hrvatom, nego hočemo tudi zato, da bratje na jugu sami čujejo, če hočejo, kaj želimo in kako mislimo, da se stopinjo za stopinjo pride do boljše bodočnosti, o kateri Hrvati sami priznavajo, da je skupna, zajedna z našo.

Iz državnega zbora.

Pri posvetovanji o državnem proračunu je poslanec dr. Kosta pri specijalni debati (o državni pripomoči za zaklad nauka) imel govor, kterega jako okrajšanega posnamemo iz nemških listov:

Po predlogu prejšnjega ministra gosp. pl. Streymayr-ja se je dovolilo 3600 glđ. za slovenska predavanja juridičnih predmetov.

Slovenski narod je veselo nazdravil to odločbo, ker je bila prvo priznanje pravic, vsaki narodnosti v Avstriji po državnih temeljnih postavah zagotovljenih. Finančni odbor pa je ta znesek prečrtal in mislil, ka zadostuje, da se prednaša o slovenskem slogu (Geschäftstyl). Finančnemu odboru se je zdelo vzroka dovolj, da ni pripravnega osebjja za taka prednašanja; zagotavljam pa, da se jih je več, ki so kot doktorji prava na jako dobrem glasu, oglasilo za take stolice.

Finančnemu odboru se je zdelo neugodno, neprilične razmere, kakoršne so na mnogojezičnih vseučiliščih, tudi tu uvesti; ali te neugodne razmere niso vtemeljene v reči sami, nego le v posebnih razmerah, ktere sedaj pri nas vladajo in se bodo zgubile. Če se dalje v odborovem sporočilu pravi, da se potreba slovenskega prednašanja o pravoslovnih znanstvih ne čuti, se moram čuditi, da je veleučeni specijalni poročevalec (prof. Glaser) v tej zadevi mogel kaj tacega trditi.

Kedar izrekamo take želje, se nam kliče: „Saj nimate učiteljev!“, kedar zahtevamo učilnice, da si pripravimo učiteljev, se nam pa pravi: „Saj nimate učnih knjig!“ in tako se nam stavi nasproti visigdar circulas vitiosus. Od kod je pa nemška literatura zadobila tako izvanreden razvitek, da se niso vseučilišča tako razvila? Ravno zbog tega zahtevamo ravnopravnost, ki nam je zagotovljena po državnih temeljnih postavah. Nemški poduk v pravoslovnih predmetih morda zado-

stuje, dokler treba samo teoretičnega znanja; ko pa treba pisati zapisnike v slovenskem jeziku, se obelodani, da manjka potrebnih tehničnih izrazov; v tej zadevi so se že dogodili jako čudni „quid pro quo“.

Očita se nam revščina našega jezika. Da to priznajemo; ali baš v ta namen, da se naš jezik liči in razvija, zahtevamo slovenske učilnice. Jezik, ki se še razvija, potrebuje nježnega gojenja. Nadejam se, ka pride doba, da bodo narodnosti v Avstriji ne le v miru druga pri drugi živele, nego tudi krepko vzajemno si pripomagale. Predlagam tedaj resolucijo: C. k. vlada naj stori, kar je potrebnega, da se ustanovi slovenska pravo- in državoslovna ter slovenska modroslovna fakulteta v Ljubljani.

Še pred kratkim je govornik z one strani rekel proti desni: „Navedite nam konkretnih slučajev in vzeli jih bomo v pretres“ Tu je tak konkreten slučaj, ki ima podporo v §. 19. drž. temeljnih postav. Nadejam se tedaj, da se resolucija prejme.

Pri glasovanji je, kakor poročajo brzojavne vesti, ta resolucija ostala žalibože v manjini.

Dopisi.

σ+β. Iz Ljubljane, 13. junija. [Izv. dop.] Kdor ne pozna razmer našega mesta, mora, bravši naš „Tagblatt“ in njegovo neprestano trobentanje o nemški inteligenciji in omiki, gotovo misliti, da so Slovenci hujši nego Botokudi, ljubljanski nemškutarji pa cvet in smetana vsakoršne omike. Da pa temu ni tako naj dokaže naslednji, popolnem istiniti dogodjaj: Ljubljanski Sokol je napravil preteklo nedeljo „tajin izlet“, kateri izraz kakor tudi način izletavanja ni ravno posebno srečno izbran. Sokol je šel in corpore do Cojzove hiše na bregu, kjer se je ločil v dva oddelka, eden je šel čez Trnovo, drugi skozi nemške ulice. Ko je stopal drugi oddelek skozi nemške ulice, je gledal gospod dr. Rebitsch, c. k. notar in po svojem mišljenji ježast nemškutar skozi okno svojega stanovanja v prvem nadstropji in komaj je bil zadnji „Sokol“ mimo, kar pljune gosp. dr. Rebitsch prav nesramno skozi okno in zakliče na glas „pfui!“ da bi tako Sokolu pokazal svoje zaničevanje. Jaz sem šel s tremi prijatelji za Sokolom in sem gospoda Rebitscha že prej opazoval, moje tri prijatelje je pa še le glasni „pfui“ storil pozorne. Vsi smo bili razžaljeni in nevoljni zaradi tega nesramnega obnašanja. Izmed mojih treh prijateljev sta dva po rodu in mišljenji Nemca, eden Slovenec in če bi utegnil „Tagblatt“ gosp. Rebitscha zagovarjati, lahko tudi z imeni poslužim. Dogodjaj sam po sebi ni ravno važen in škodljiv, gosp. dr. Rebitsch nas k večemu opominja na neškodljivo krastavico, ktera tudi časi čuti v sebi potrebo se znebiti neke posebne mokrote, ktera je pa pri vsem tem tako vljudna, da vsaj „pfui“ ne zakliče. Živela nemška omika in dvorljivost zastopana po gospodih Dornik, Mahr in dr. Rebitsch! — Katoliško društvo posebnim oklicem vabi vse katoličane, da naj razsvitlé okna 15. t. m. in tako „skazujejo veselje zavoljo tako dolzega, skoraj prečudnega 25letnega papeštva očitno.“ Razsvetljava bo menda splošna in cirkve se bodo posebno odlikovale. — Ne morem si kaj, da bi ne izrazil obče nevolje in jeze zaradi surovega obnašanja naše policije zlasti pri zadnji procesiji. Ljubljanska policija je itak že znana, da je ravno toliko

surova, kolikor nesposobna za posel, a neotesano vedenje gospodov „špiceljnov“, nepotrebno in brezozirno suvanje ljudi je naše slabo mnenje o njih kolikor mogoče še pohujšalo. Naj bi se gospod Perona blagovoljno pomujal in svoje špiceljne enkrat toliko posvaril, da se začno dostojno obnašati, da ne bodo mislili, ka je naloga njih posla občinstvo — iz čigar novcev se plačujejo — žaliti surovostjo in neotesanostjo.

Iz Zagreba 13. junija. [Izv. dop.] Volitve na Hrvaškem so končane. Njih za narodno stranko črez vsako nadeje povoljen izid je v prvi vrsti, to se razume, Hrvatom v največi prid, v drugi vrsti se ima smatrati kot izdaten korak do rešenja slovanskega vprašanja, kolikor namreč tega uprašanja v okvirji Habsburške monarhije tiči, v tretji vrsti je pa zlasti za vidljivo vpadobenje jugoslovanske ideje neprecenljive važnosti. Slovenci in Dalmatinci, pa tudi Bosniški Hrvati videli bodo od seh mal v Zagrebu in v narodni večini hrvaškega sabora svoje dušno središče! —

Če na sijajen izid hrvaških volitev pogledamo, moramo pripoznati, da še nikjer drugod v Evropi opozicija ni toliko zmago si priborila, kakor hrvaška opozicija, pa tudi nikjer drugod v Evropi še ni nobena vlada s svojimi kandidati tako sramotno ob tla vržena bila, kakor sedanja hrvaška vlada pri ravnokar končanih volitvah.

Najsijajneje pokazal se je naroden duh po primorskih straneh. Primorje zaslučuje glede na narodno zavednost in moževno značajnost odlikovanje velike zlate kolanje. Od Jaske počemši pa tje do Senja, Bakra in Kraljevice ni bil ne en magjaron izbran. Primorski Jugoslovani od Soče do Bojane so pravi biser in cvet jugoslovanstva. Glede na dušne zmožnosti in obče izobraženje nadkrilijo vse druge Jugoslovane. Malo zlato kolanje prisodili bi volilcem, križevske, zagrebške in sremške županije, v vsaki teh županij je samo po en magjaron izbran bil. Veliko srebrno kolanje zaslužili so si pa volilci ostalih županij: varaždinske, viroviške (oseške) in požeške.

Čez malo dni se bo hrvaški sabor odprl. Hrvati so kot govorniki na glas. Nikjer se toliko slavnostnih govorov ne drži, kakor na Hrvaškem. Pri vsakej, tudi najporednejši priložnosti se „govori“. Največa arena za govorniške turnire so že od nekdanj bile županijske skupščine, pred vsem pa saborska dvorana. Manija „govoriti“, postane ob času saborovanja epidemična. Vsak poslanec misli, da je svojim volilcem nasproti dolžen, da se če že ne z več, vsaj z enim dolžim govorom oglasi. Ta poslančev govor se potem po celem volilnem okraji kolportuje. Volilci ga merijo po svojem političnem vatli, in zaupnica ali nezaupnica pošlje se

že z vračajočo se pošto v Zagreb. V saborski dvorani odprejo se na ta način govornosti vsi jezi. To je neki abus, ki je Hrvatom do sedaj več škodoval kakor koristil. Po nepotrebnih govorih potratil se mnogo dragocenega časa, in delavnost saborska ohromi. Saborski uspehi niso do sedaj v nikakoršnem razmerji stali nasproti potrošenim govorom. Za dosežene vspehe bi bil tudi deseti del potrošenih besedi zadostoval. Kar tedaj mi od svoje strani sedanjemu hrvaškemu saboru svetujemo je to: da naj manje govori, pa zato naj tem več dela. Duh sedanjega časa je po tem, da se lapidarno piše, dela in govori. Kakor čujemo, se je v narodnjaškem klubu res tudi zaključilo, da bodo v vsakem predmetu samo dva ali k večem trije že prej zaznamovani govorniki govorili, tako da se glasovanje ne bo predolgo zatezalo. Govorniško veselje se bo iz saborske dvorane v klubove prelozilo. Tako velja.

Prva skrb hrvaškega sabora bo ta, da se svobodnostne naprave, kakoršne so po Ogrskem in Avstrijskem že dalje časa vpeljane, tudi na Hrvaškem prej ko preje vpeljejo. Svoboden tiskovni zakon, pravica združevanja, porotne sodnije, revizija volilnega reda v vseh teh zakonih se namerava že v nekolikih sednicah — saj so ti predmeti že drugod zadosta preresetani bili — do zaključujočega sklepa priti. Po vsem tem prišel bo še-le proračun za 1872. leto na vrsto. Državnopravna vprašanja (nagodba) prišla bodo še-le tačas na vrsto, kedar se bodo imeli izbirati poslanci (29) za ogerski državni zbor.

Po duhu, ki denes na Hrvaškem vlada, soditi, bo postopanje narodne saborske večine zmerno in trezno, poleg tega pa odločno, brez strasti, pa tudi brez straha. Ogerski časopisi prinašajo vsakovrstne disertacije o hrvaških volitvah in o akciji prihodnjega sabora. Vsem tem disertacijam se na prvi pogled pozna, da so nalašč in naravnost na narodne hrvaške poslance adresovane. Duh teh disertacij je navadno tako pomirljiv, da človeka dremec posili, časih pa spet tako bodljiv, da bi človek na viške poskočiti moral. Zdaj se Hrvatom medenimi ustami prilizujejo, zdaj pa grozijo in rugajo. Iz tega neenakega postopanja ogerskih časopisov se vidi, kako nepovoljno je Magjaron sedanje politično stanje na Hrvaškem. Magjari bi se radi na smeh držali, pa se ne morejo. Kako se bo Andrašji nasproti narodni saborski večini držal? to denes gotovo še sam ne ve. Jegova negotovost in nesigurnost je Hrvatom nasproti očitna. Sicer je pa vse eno, ali se Andrašji nasproti narodni večini v hrvaškem saboru tako, ali inako postavi: situacija na Hrvaškem stoji na tako širokem in čvrstem temelji, da jo razne Andrašjeve fronte ne morejo alterirati. Situacija na Hrvaškem vleče Andrašja

za seboj, ne pa narobe Andrašji situacijo. Opreznost, ki se Hrvatom od toliko strani svetuje, ta naj se raje Andrašji v pomisel priporoči. On ima več razlogov oprezen biti, nego narodna večina v hrvaškem saboru. Ta že denes ve, kaj bo zahtevala in kako bo postopala, Andrašji pa še zmerom cinca sem ter tje ne vedé, ne kaj bi, ne kako bi. — p.

—cs. **Iz Dunaja**, 11. junija. [Izv. dop.] Gospoda dr. Prochazka in dr. Gruber bota menda vendar vresničila „österreichischen Patriotentag“. V vtorek bo glavni zbor političnega društva „Demokratische Union“, v katerem se bo v tej zadevi poročalo in posvetovalo. Dotični odbor se je porazumil za naslednji resolucijski predlog, kateri bo podlaga pri obravnavah na „österreichischen Patriotentag“: 1. Edinost, blagostanje in moč pod slavitim žezlom habsburško-lotrinške dinastije združenih kraljestev in dežel je cilj naših želj in prizadevanj. 2. K temu treba, da se zopet naredi in vtrdi notranji mir. Mi bodemo tedaj le tako vlado podpirali, ktera si bo prizadevala vresničiti besede cesarjeve: „Naredite mir med mojimi narodi!“ 3. Sredstvo, s katerim se ta cilj doseže, obstoji v tem, da se zopet vpeljejo iz pragmatične sankcije izvirajoče in cesarsko diplomodné 20. oktobra 1860 slovesno potrjene pravne razmere. 4. Pot k temu cilju je porazumljenje med krono in deželnimi zbori kot postavnimi zastopniki kraljestev in dežel. Poprej pa treba na podlagi pravice prenarrediti deželne volilne rede. 5. Iz tega porazumljenja pričakujemo očvrščenje delegacij, to je organa, kterege deželni zbori neposredno volijo v posvetovanje o skupnih zadevah cesarstva.

Politični razgled.

O državnem zboru se je, kakor je že na prvi strani našega lista povedano, obravnavala osoda slovenske pravo- in modroslovne fakultete v Ljubljani, za ktero se je jako iskreno potezal poslanec dr. Kosta. Dotična njegova resolucija je ostala v manjini, debata o njej pa je pokazala zopet sovražstvo, zaničevanje in preziranje naših nemških nasprotnikov naši narodnosti nasproti. Dr. Rechbauer je v svojem govoru proti Kostini resoluciji rekel, da se vsa naša literatura lahko v robcu odnese in da je naš jezik kmetu nerazumljiv, ker je še le sedaj iznajden, na kar mu je dr. Kosta prav dobro odvrnil, da bi on (Rechbauer) ne govoril o novi iznajdbi našega jezika, da mu je le nekoliko znano, ka je že v šestnajstem stoletji prišla na svetlo prestava svetega pisma v slovenskem jeziku. Poročevalec dr. Glaser pa je priznal, ka je narboljši, da se

Listek.

Dubenske pogodbe.

(Poljski spisal Ign. Kraszewski, poslov. L. G. Podgoričan.)
(Konec.)

Po obedu jasni velemogočni Pan zasukne besedo na neugodne čase. „A kar sem že na misel vzel en pot . . .“ — in poprosi tisoč ali dva tisoč rubljev.

Plemenitaš v taki česti, na prvem mestu pri mizi, ves poln že samih priklonov — ne more odreči, — posodi, — za obresti še enkrat pride k obedu. Bodoče leto so mu duri zaprte.

Že je čas, bralec, da stopiva v pogodniško sobano. Godci godejo, krama se sveti, iz sladkornice in obednic nama veje v nos vonjava različnih jedil, raznovrstnega tobaka, kajti tu pulijo dim iz lul, palijo cigare, kakor in kar more kdo. Pri durih neki orjašk Švičar stoji, zato da dela parado, ali vsakega bezi kakega iziraka pusti v sobano, prav za prav pa vendar-le ne znam, čemu je tam. Hrum in gnječa kraljuje v sobani: tu kupujo vonjila, tu naočnike, dežnike, rokavice itd., tam-le na glas bero oglase, ktera posestva so naprodaj, ktera odločena v najem. Ondukaj-le ukaze razglašajo prav pred nosom mimo idočim, blizu tukaj-le je vesel razgovor, tam-le pa jedo, pijo, pozdravljajo drug drugega, rukajo se, po robu postavljajo drug

drugemu, pogovarjajo in pričkajo. Kaka zmes glasov je tu, čutov, obrazov in postav.

Po straneh druge sobe so umetniki razobesili obraze. Tu je „Ecce Homo“ poleg „Carla Dolce“ s podpisom: 50 cekinov, a znam, da bi ne dal za-nj ni pet grošev; dalje vidiš obraze — cenjene 100, 200, tudi 300 rumenjakov, kateri nama, če jih dobro pregledava, ljubi bralec, kažo, da smo še daleč od Evrope. A tu, gledi, že so se sešli pogodniški izvedenci in presoajajo.

„Ta Suzana meju starci, kakove noge ima! kakoršna so stegna Mosci Dobrodziejul! to je mojster-skaza, pa ne malar!“

„Ha! ha! ha!“

„Ej, pane, to je malarija! A, a, a! (pokaže po vsej strani). Kdo je to, gospod?!“

„Hodkijevič, kako izroča hetmansko „butawu“ (žezlo).“

Zdaj se nekdo pritlači in tiho povpraša: „Kaj? ali je „pan“ Pětkėvič to, kako čokolado razdaje? he?“

„A barva, kako se sveti!“ —

„Kako je zadel tega starca!“

„To je nekov svetnik.“

„Vsakako je svetec.“

„In to velja sto cekinov — ko bi tako bogat bil!“ —

„Resnica.“

On-le obraz kaže pa Venero.

„To je Eva.“

„Ne, sv. Cecilija je to.“

„Koliko hoče imeti za ta kos platna tu-le! tri-deset cekinov, trideset korcev pšenice. Ali ste že slišali kedaj to?“

„Idimo obedovat —“

Razgovor je zdaj na drugi strani: „Kako se imaš?“

„Kako se imaš pa ti?“

„Ali si že dolgo časa tu?“

„Denes sem prišel zjutraj.“

„Kaj je kaj novega?“

Jaz sem zaigral skoro vse svoje novce.“

„Kde bodeš na večer?“

„V gradu.“

„Ali si že obedoval?“

„Nisem še.“

„Idi z menoj.“

Tam-le strhla barfenistka igra in poje vmes. Mladež zije va-njo in heheče se jej; od nje ideje predšator, kder sedi zala Nemka, ki ima najlepše blago. Razgovarjajo se, beretajo in režé se jej v obraz, naposled pa odido in na poti se dolgo še ozirajo zanjo.

„Dali pan (bogme), ni groša več ne dam najemnine, ne, ne,“ — kriči nekdo na strani, „pa še trdi, da bi rad ugodil mi!“

„Izdatnost na tem pšeničnem zemljišči,“ — upije nekdo drug, „ta izborna zemlja, petdeset malih kmetov, tlaka, žitnica, davki, obresti, zakup . . .!“

človek znanstveno podučuje v svojem jeziku, da je pa boljši tuji jezik nego prednašanje v maternem jeziku, kateri nič ne velja, kateri je v znanstvenem oziru le o t r o č j e b e b l j a n j e. Proti temu izrazu je dr. Kosta protestoval ter rekel, da nikako ni prav, da kdo, ki jezika čisto nič ne pozna o njem tako razžaljivo govori. Vsi tehtni razlogi, katere je dr. Kosta navel, vsa zgovornost, vsi zgodovinski dokazi in primera z nemškim jezikom za časa Marije Terezije in poznejem razvitku, vse naštevaje istinitih naših razmer, vse ni nič pomagalo, da bi se nam bila dovolila ta mala drobtina raz bogato obložene mize Nemcev. Od državnega zbora na Dunaji, kakoršen je zdaj, nam Slovincem ni nič pričakovati.

Sicer pa zborujejo poslanci še dalje in obravnavajo o državnem proračunu. Zborovalo se bo menda še dolgo, ker vlada, namerava predložiti tudi državni proračun za l. 1872, kar bi imelo ta pomen, da bi se po potrjenem proračunu za l. 1872 državni zbor razpustil in vsaj celo leto ne sklical, ampak bi ta čas deželni zbori, katerim bi se dal menda tudi obširnejši delokrog namestovali državni zbor.

V Pešti je tudi nemir med delalci, ker se je prepovedal ljudski zbor, v katerem bi bili delalci izrekli priznanje in sočutje s pariškimi komunisti. Osnovatelje in voditelje demonstracije so deli v zapor.

V Berlinu se delajo velikanske priprave za vhod zmagonosne vojske.

V Ems-u bo v kratkem pravi shod vladarjev, kajti razve nemškega cesarja pridejo tudi kralj Vitemberški, nadvojvoda Badenski in Hessenski obiskat ruskega cara, kteremu na čast so se višine okolo Emsa krasno bengaličnim ognjem razsvetlile.

Na francoskem se sedaj, ko so uravnane zadeve pregnanih Orleanscev, suče vsa pozornost o finančialnem vprašanji. Posojilo za 2500 milijonov frankov se bo kot nujno sklenilo in tudi dovršilo. Vrh tega se bodo, dasiravno imajo Francozi že 2000 milijonov letnih davkov, raspisali novi davki za 463 milijonov frankov, kateri se bodo s tem pridobili, da se bo od surovih predmetov, sladkorja, kave in od petroleja pobirala viša vžitnina oziroma mitnina. V narodnem zboru se je sklenilo razpustiti narodne stražnike. Picard, ki je stopil iz ministerstva, se je tudi odpovedal biti načelnik (gouverneur) francoske banke, ker so mu uradniki bili nasprotni ter vložili protest.

Razne stvari.

* (Iz Ljubljane) smo dobili predvčeranjem po pošti jako lepo in umetno pleten venec, kterega smo

„Sedem odstotkov, več ne dadem, pa se precej zapišem v pismo, en odstotek pa „anticipative“ na roko.“ —

„Kdo da več, kdo da več? Rimska zgodovina, petnajst grošev! — osemnajst, dvajset! prvič, drugič, tretjič! Kdo da več! Nihče, dvajset grošev! Ta kupec — kako je srečen, rimsko zgodovino za dvajset grošev! Nese jo domu; doma jo pogleda o priliki, a vidi, kupil — da je drugi del bezi prvega in tretjega dela. Kaj, ali je tako ceno to?!

„Kaj? ali bodeš na „pikeniku“?“

„Sej sem že plačal, pet cekinov sem dal.“

„Jaz sem zopet dobil povabilo, imam listek.“

„Izborbo se bodem imel.“

Začel se je večer, z večerom vred pa „pikenik“.

Prodajalnice jemo zavešati, zato da ne bi nič videl nihče; v sobani ne smejo kaditi cigar; kdor nima listka, mora pobrati se s potepenim pismom; vse sobane se preminjajo v plesalnice in besednice; poslednja sobana pa, sicer zmerom zaklenjena, ta je zdaj odprta, oglajena, dobro razsvitljena, in vsako trenotije je več plesalcev in plesalk v njej. Na „pikenik“ se razen pooblaščenih deležnikov shajajo le tisti, kateri so povabljeni, odbrani; moških srednje vrste je precej veliko, ženske pak ni nobene. Veča polovica ljudi je veljaškega stanu; ti plešo ognjeno tako, kakor pleše najnežnejše plemstvo. Na vsakdanje veselice, na katero vabijo 3 listki hodijo različne osebe, ženstvo pa je

položili na Tomšičev grob. Kdo ga je naročil in daroval, nismo mogli nikakor povzeti, razvidno je samo toliko, da ga je spletel vrtnar Jožef Ermacora. Nepoznani roki, ki ga je darovala, bodi izrečena iskrena zahvala.

* (S Črnomlja) se čujejo slabi glasi. Roparji drže celi okraj v velikem strahu. Pred tremi dnevi so žandarji enega roparjev vjeli in v Črnomelj odpeljali, kjer v ječi sedi. Tovariši njegovi nameravajo njega na vsak način iz ječe rešiti, ker se bojijo, da sokrivce izda. Velika pozornost je tedaj sila, timveč, ker se je bati, da mestice zapalijo, nadejaje se v tej zmedu tovariša oprostiti. Ponočne straže so tedaj ostro naročene, in včeraj je prišlo 60 vojakov s tremi častniki, da pripomorejo hudodelnike pregnati, ali ako bi mogoče bilo, poloviti. Čuje se, da jih je do 50 hudodelcev iz hrvatske pokrajine ali granice v črnomaljski okraj se privleklo; vendar do zdaj ni bilo od posebnega napada slišati.

* (Uradniška spovednica.) S Črnomlja se nam poroča o tamošnjih uradnikih: Okrajno glavarstvo: Martin Tribuzzi, okrajni glavar, govori slovenski in piše tudi za silo. Jožef Merck, okrajni komisar, govori in piše dobro slovenski. Jožef Pichler, okrajni tajnik, govori in piše dobro slovenski. Pripoznati se mora, da se pri političnem uradu sploh več del z občinami slovenski uraduje. Dr. Viditz, okrajni sodnik, govori slovenski. Janez Hudovernig, pristav, govori kranjsko špraho. Macun, pristav, govori in piše izvrstno slovenski. Vitez Pagliaruzzi, kancelist, govori kranjski. Peter Aschmann, kancelist, govori kranjsko špraho. Janez Müller, kancelist, govori in piše dobro slovenski. Horaček, geometer, rojen Čeh, ne zna ni besede slovenski. Janez Majntinger, knjigovodja, govori in piše slovenski dobro; Nietsch, poreznik, govori in zna pisati slovenski, pa ne rad. Antončič, kontrolor, govori kranjski. Nace Müller, oficijal, govori slovenski, piše pa tudi za silo. Furlan je tukaj že nekoliko časa finančni komisar, hud nemškutar, je v uradnji nekemu Slovincu obetal, da bo Črnomaljem že še — zabijal. Dr. Janez Pestotnik, zdravnik, iskren domoljub, govori in piše prav dobro slovenski. Paulin, celnik (Wundarzt), govori kranjsko špraho, zagrizen nemškutar. Janez Pleskovič, poštni odpravnik, govori in piše dobro slovenski.

* (V Zagrebu) se bo v kratkem izdala po narčtu jako zanimiva brošura z naslovom: „Der Fund des Teufels“ ali „Gauner in Magnatenhaut“, Cena ji bode 2 gld. Ker je čisti znesek namenjen pogorelcem v Virovitici in ker bo v njej satirično bičano kruto in so-

zmerom tisto samo. Da utegne kdo nepovabljen priti na „pikenik“, precej se vse obrne od njega, ali pa se celo razido. To se je pripetilo že.

Kaj bi se še moglo povedati o teh veselicah? To, kar o drugih po imovitejših domeh! To so veselice take, kakoršne so vse druge; kakor povsodi drugodi, tako tudi tu: polovica jih karta, polovica pa pleše; vsi grmadoma se smijo drug drugemu, ali plešo ali igrajo, pred veselico in po veselici!

Tako se vrši pogodniški čas. Po nekoliko hrumnih dneh, po velikih igrah, po „pikenikih“, po šumnih pojedinah, ki trajajo do večera, po neizmernem pitju in zapravljanji, po pohajanji, prevarah, dogovorih — jemo se razhajati: jasni, velemogočni Milostivci, — preskrbljeni po Procentovičih, če niso zopet zakartali vsega, plemstvo — z dolžnimi pismi za nedrijem in z nekoliko dvozlati v zavitku — nekteri veseli, nekteri otožni, nekteri pa bolni, kašljevi, bleđi, zaspani itd. Krčme se prazno, v sobani je prostornejše in prostornejše in oseb je menj in menj v obednici. Česka godba pojemlje, prodajalnice beretala zavešajo, ker nimajo komu več kazati svojega blaga; odhajalci nekteri ido na pogodbe v Kijev, nekteri domu, nekterim pa je ves predpust Dubno še po vseči.

Poslednji še nekoliko časa oživljajo mesto, ki kmalo potlej jame dremati, naposled pa trdo zaspi do nove vzbujenosti ob bodočih pogodbah prve dni januarja meseca.

bično postopanje barona Levi-ja in vse njegove stranke, obračamo pozornost svojih bralcev na-njo. Naročuje se v Zagrebu pri gosp. Anton-u Ausch-u. —

* (Razpisani ste službi) dveh učiteljev na vajni šoli pri c. k. pripravnišči v Mariboru početkom šolskega leta 1871/2 s postavno plačo. Prošnje, v katerih treba dokazati popolno znanje obeh deželnih jezikov, naj se pošlejo do 20. julija t. l. štajerskemu deželnemu šolskemu svetu v Gradci.

* (V Parizu) je vsled zadnjih bojev 2000 hiš pogorelih ali tako razdanih, da jih bo treba zidati na novo. Njih vrednost — izvzemši javne stavbe — se ceni na 500 milijonov, in ako se še vračuni pohištvo in umotvori, ki so uničeni, znaša škoda samo v mestu Parizu okolo 800 milijonov frankov. Popolnem nena-domestljive so pa nekatere izgube, kakor na primer rokopis slovitega matematika Josefa Bertrand-a o diferencialnih računih, sad mnogoletnega dela, knjižnice, slike in starinske redkosti. —

* (Vienac zabavi i poucij) prinaša v svoji 23. številki naslednji zanimiv zadržaj: Mali griesi, pripoveda Franjo Ciraki. — Dobro jutro! spjeval L. Vukelić. — Suputnica. Nizozemska novela, napisao Ivan Gram, prevodi Ton. J—c. — Ivan Perkovac, životopis s podobno. — Analiza vode. Piše dr. Križan. — Listak. —

* (Orjaško dreveje.) Iz Kalifornije je na potu kos enega drevesa za neki evropski muzej. Drevo, iz kterega je vzeta ta kos, je bilo 302 čevlja visoko in v premerji 32 čevljev debelo. Pet delalcev je imelo opraviti 25 dni, da so ga posekali. Na štoru so napravili plešišče, katero je tako veliko, ka daje prostora 32 osebam za kotiljon, godbi in primernemu številu gledalcev. Po letnicah soditi, je to drevo staro nad 2500 let. —

* (V Buenos Ayres) izhajajoči list „Standard“ nam popisuje, kako strašno je letošnje leto pobirala žrtve žolta mrzlica (gelbes Fieber). Pred kratkim še se je mesto sploh pripoznavalo kot jako zdravo, od tega tudi ime „dober zrak“. Januarja meseca pa je pričela žolta mrzlica v nekem predmestju in se v kratkem razširila čez vse mesto. Mesto je štelo 180.000 prebivalcev, do velikenoči jih je dve tretjini ubežalo, 20.000 umrlo in od ostalih 30 do 40.000 je bilo 7000 bolnih; na dan jih je umrlo po 4 do 500. Najhujše je razsajala bolezen velikonočni ponedeljek. Od jutra do večera jih je umrlo 540 in v 24 urah je bilo nad tisoč pokopanih. Ta dan je moral tudi omenjeni list prenehati, ker ni imel več niti sodelalcev niti stavcev. Od 130 zdravnikov jih je ostalo samo še 18, da so opravljali svoj posel. Sedaj se je stanje zdravja poboljšalo in strinjamo se s željo „Standarda“ da bi mesto kmalo bilo zopet vredno svojega imena.

* (Ormuž.) Narodna čitalnica napravi dne 18. t. m. ob 6. uri dopoldne v čitalnični dvorani pri g. dr. Magdiču občni shod in volitev ravnatelja, 6 odbornikov in 3 namestnikov. Po shodu bode tombola v gostilnici gosp. Sove. K temu se udje in narodnjaki uljudno vabijo. Odbor.

Za Tomšičev spominek:

Prenesek . . . 496 gld. 50 kr.

Gosp. Vinko Sevnik sudb. savetnik v	
Varaždinu	5 „ — „
„ Jak. Krušič, kaplan v Poljčanah	1 „ — „
Iz Krškega nabranih po gosp. Hinkotu Žarku	
64 gold. 50 kr. in sicer:	
Gosp. Viljem Pfeifer, zasebnik	30 gld. — kr.
„ dr. Franjo Bratkovič, odvetnik	10 „ — „
„ dr. Josip Kapler, okr. zdravnik	2 „ — „
„ Franjo Kadivec, oskrbnik	1 „ — „
„ Šimon Žark, posestnik in trgovec	2 „ — „
„ Hinko Žark, trgovski vodja	2 „ — „
„ Ivan Irkič, c. k. bilježnik	2 „ — „
„ Eduvard Polak, dekan v Leskovcu	5 „ — „
„ R. Hribar, posestnik in častnik	1 „ — „
„ Bičman	2 „ — „
„ Kuavs, vikarij	1 „ — „
„ Anton Rejc, dekan na Vidmu	2 „ — „
„ Franjo Kramer	1 „ — „
„ Viktor Maglič	— „ 50 „
„ Hinko Hesler	— „ 50 „
„ Neckerman	— „ 50 „

